

Biba Bestak, Lashen Jez Gala, Fernija Šetina Grum, Ljerka Finžgar, Marija Vouk, Metka Vrhunc, Milica Detoni, Nataša Šupar Šumi, Spelka Valentinčič, Stava Blažič Gjura

Ljerka Finžgar

Zagreb, 1937

Ljerka Finžgar je leta 1956 maturirala na klasični gimnaziji v Ljubljani in se nato vpisala na arhitekturni oddelok ljubljanske Tehniške fakultete. Študij je dokončala leta 1963 pri prof. Edu Mihevcu z diplomsko nalogo Restavracija na obali. Njena prva zaposlitev je bila pri Centru za napredek trgovine in embalaže (CTE) v Ljubljani, že leta 1964 pa se je po vztrajnem prigovarjanju direktorja Olega Vrtačnika zaposlila kot strokovna sodelavka v tovarni Meblo v Novi Gorici in se popolnoma posvetila industrijskemu oblikovanju pohištva po lastnih vzorih; istega leta je bil kot samostojni razvojni zavod ustanovljen Inštitut pohištvene industrije Meblo, Nova Gorica. Inštitut je bil z reorganizacijo podjetja leta 1972 ukinjen, v okviru tovarne pa je bil ustanovljen oblikovalski oddelok Meblo Design z namenom, da bi lahko zaposleni industrijski oblikovalci (mdr. tudi Bogomir Zorman in Vidojka Černe) še naprej delali skupaj in uspešno razvijali nove produkte. Finžgarjeva je bila do leta 1984 vodja oddelka, nato pa je bila do upokojitve leta 1992 samostojna strokovna sodelavka za dizajn v ljubljanski ekspozituri Mebla. Uveljavila se je na različnih področjih: najbolj inovativna so bila sistemska komponibilna pohištva, ki so pomenila korak stran od garniturne proizvodnje, najraje je načrtovala sedežno pohištvo, izkazala pa se je tudi pri snovanju vsakoletnih sejmskih predstavitev Mebla v Beogradu. Veliko je potovala v tujino: osebno se je dogovarjala s tujimi proizvajalci materialov, redno je obiskovala mednarodne pohištvene sejme ter kot članica Društva oblikovalcev Slovenije (DOS) oblikovalske kongrese. Za svoje delo je prejela številne nagrade in priznanja, mdr. Zlati ključ Beograjskega sejma (1967, 1969, 1970, 1976, 1988) in Zlati spoj na Salonu pohištva v Ljubljani (1969, 1971).

Dela (izbor) / Works (selection)

- A-program sistemskega sestavljivega pohištva / A-programme of modular furniture system, Meblo, Nova Gorica, 1967
- Sistemsko pohištvo HO / HO system furniture, Meblo, Nova Gorica, 1969
- E-program sistemskega sestavljivega pohištva / E-programme of modular furniture system, Meblo, Nova Gorica, 1970
- Jedilna miza in stol Skandinavija / Dining table and chair Skandinavija, Meblo, Nova Gorica, 1976
- Sedežna garnitura Lahti / Seating set Lahti, Meblo, Nova Gorica, 1978
- Polfotelj Kemi / Semi-armchair Kemi, Meblo, Nova Gorica, 1979
- Fotelj Bergen / Armchair Bergen, Meblo, Nova Gorica, 1979
- Program sistemskega sestavljivega pohištva Formanova / Programme of modular furniture system Formanova, Meblo, Nova Gorica, 1979
- Načrtovanje in ureditev razstavnih prostorov tovarne Meblo na Beograjskem sejmu 1982, 1983 in 1984 / Plans and arrangement of exhibition rooms of the Meblo factory at Belgrade Fair 1982, 1983 and 1984
- Sestavljivo sistemsko pohištvo Forma 88 (soavtor dipl. ing. Angel Susič) / Modular furniture system Forma 88 (co-author dipl. ing. Angel Susič), Meblo, Nova Gorica, 1988

A-program sistemskega sestavljivega pohištva, 1967

Iz poznavanja slabih stanovanjskih razmer v državi je avtorica razvila A-program, s katerega pohištvenimi kosi so uporabniki opremljali različne stanovanjske prostore. Z ustrezno izbiro posameznih elementov, ki so jih lahko tudi naknadno dokupovali, so po lastnem okusu opremlili stanovanje in ga po potrebi spreminjali. Program je nastal na osnovi programa francoskih garderobnih omar, ki so jih v Meblu že izdelovali v različnih izvedbah. Na takratnem jugoslovanskem trgu je bil to prvi pohištveni program, ki so ga proizvajali in prodajali sistemske.

Program sistemskega sestavljivega pohištva Formanova in fotelj Bergen, Meblo, Nova Gorica, 1979

Pri programu Forman je bilo mogoče posamezne elemente postaviti ob steno, jih montirati na zid ali pa jih uporabiti obojestransko in z njim pregraditi prostor. Fotelj Bergen je imel kovinsko ogrodje, ki je bilo prevlečeno z usnjem. Kupcem so bile na voljo različne izpeljanke osnovnega oblaženega sedežnega modela, namenjen pa je bil zlasti opremljanju poslovnih prostorov.

E-program sistemskega sestavljivega pohištva, 1970

Po sestavi se je E-program bistveno razlikoval od starejšega A-programa, saj je sodil v skupino elementnega sistemskega pohištva. Šlo je za odprt sistem, pri katerem osnovni elementi niso bili kosi pohištva (kot pri A-programu), ampak posamezni sestavni ploskovni elementi, kot so stranice, police, hrbtišča, fronte ipd., ki so dajali kupcu večje možnosti pri sestavi pohištva po lastnih željah in potrebah. Skupno je bilo osnovnih ploskovnih elementov sedemindvajset, osnovna izvedba je bila bela.

Sedežna garnitura Lahti, 1978

Sedežna garnitura Lahti, ki jo je izdelal TOZD Masivno pohištvo Trnovo, zaznamuje premik od proizvodnje izdelkov iz masivnega lesa k pohištvu iz upognejenega lamelnanega lesa. Mehko oblikovano leseno ogrodje osnovnega elementa dopolnjujejo blazine, prevlečene z naravnimi materiali (usnje ali platno). Z dodajanjem ročnih opiral, premičnega vzglavnika in podnožnika je bilo mogoče Lahti spremeniti tudi v počivalnik.

Viri / Sources: Arhiv Muzeja za arhitekturo in oblikovanje (MAO), Zbirka industrijskega oblikovanja, Mapa Ljerka Finžgar in Mapa Meblo; Zasebni arhiv Ljerke Finžgar; Beno Vodopivec, *Zgodba o Meblu*, Nova Gorica 1998; Peter Breščak, *Portret tedna. Ljerka Finžgar, Delo*, 1971, str. 15; Vinko Rozman, »Človek je ali pa tudi ni ustvarjalec«, *Les. Revija za lesno gospodarstvo*, 41/5–6, 1989, str. 161–165; MEblo Nova Gorica. Pogovor z Ljerko Finžgar, dipl. ing. arh., samostojno strokovno sodelavko za design, *Nova proizvodnja*, 42/6, 1991, str. 319–320; Ljerka Finžgar, *Situacija ni tako črna*, *Les. Revija za lesno gospodarstvo*, 45/9, 1993, str. 243.

Besedilo / Text: Alenka Di Battista

V ospredje III: pionirke slovenske arhitekture, gradbeništva in oblikovanja